

OPIS PROJEKTU EDUKACYJNEGO

TYTUŁ/TEMAT PROJEKTU:	Ślunski MasterChef albo WebQuest dialektologiczny
PRZEDSTAWIENIE PROBLEMATYKI PROJEKTU I UZASADNIENIE PRZYDATNOŚCI W KSZTAŁCENIU GIMNAZJALNYM:	<p>Celem projektu jest utrwalenie i pogłębienie wiedzy ucznia gimnazjum na temat zróżnicowania terytorialnego języka polskiego. W trakcie realizacji projektu uczeń pozna takie pojęcia jak: region, dialekt, gwara, dialektologia, dialektolog, regionalizm. Zapozna się także w mapą dialektów polskich oraz cechami języka swojego regionu. W trakcie realizacji projektu uczeń będzie miał możliwość samodzielnego zorganizowania spotkania z członkiem wspólnoty lokalnej, który posługuje się gwarą. Ponadto, pozna, na czym polega praca dialektologa.</p> <p>Projekt łączy treści realizowane na następujących przedmiotach: język polski, plastyka, informatyka i zajęcia techniczne. Zajęcia przyjmują formę twórczo-badawczą (samodzielne docieranie do informacji oraz zbieranie materiału badawczego) i umożliwiają indywidualizację procesu nauczania.</p>
PRZEWIDYWANA LICZBA GODZIN NA REALIZACJĘ CAŁEGO PROJEKTU	4 lekcje języka polskiego (wprowadzenie uczniów w istotę projektu oraz podsumowanie pracy nad projektem), 2 godziny plastyki lub informatyki, 2 godziny zajęć technicznych, 10-15 godzin samodzielnej, pozalekcyjnej pracy uczniów, 2-3godzinna impreza podsumowująca pracę nad projektem – Szkolny Festiwal Sma(cz)ków Regionalnych.

CELE PROJEKTU:	W ZAKRESIE:		W ZAKRESIE:	ODNIESIENIE DO WYMAGAŃ W PP
wiedzy	(1W)	Uczeń: zna cechy kultury i języka swojego regionu.	I.3.4.	
umiejętności	(1U)	Uczeń: rozpoznaje słownictwo o ograniczonym zasięgu terytorialnym,	I.3.3.	
	(2U)	tworzy spójną pod względem językowym wypowiedź na zadany temat,	III.1.3.	

	(3U)	samodzielnie dociera do informacji zawartych w różnych źródłach, w tym w mediach elektronicznych,	I.2.1.
	(4U)	świadomie i selektywnie korzysta z Internetu.	III.1.8.
postaw i wartości	(1P)	Uczeń: uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi,	III.1.5.
	(2P)	przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych.	III.1.6.

**ZAWARTOŚĆ
MERYTORYCZNA
PROJEKTU:**

WPROWADZANE/UWZGLĘDNIANE/OMAWIANE:

**LEKTURY I TEKSTY
KULTURY**

KONTEKSTY

POJĘCIA

<http://encyklopedia.pwn.pl>
www.gwarypolskie.uw.edu.pl
<http://pl.wikipedia.org/wiki/Gwara>
<http://pl.wikipedia.org/wiki/Dialekt>

regionalny, językowy,
historyczny

region, dialekt, gwara,
dialektologia, dialektolog,
regionalizm, zróżnicowanie
terytorialne języka

**POMOCE
DYDAKTYCZNE I
MATERIAŁY
POMOCNICZE:**

PRZYGOTOWANE PRZEZ NAUCZYCIELA LUB/I PRZEZ UCZNIÓW:

Załącznik 1 – WebQuest – instrukcja pracy dla ucznia

dyktafon lub telefony komórkowe z wbudowanym dyktafonem (gromadzenie materiału do analizy),
zeszyt 16-stronicowy, materiały plastyczne potrzebne do wykonania słowniczka,
produkty spożywcze potrzebne do wykonania potrawy regionalnej.

RAMOWY PLAN REALIZACJI PROJEKTU

1. Wprowadzenie uczniów w istotę projektu; przedstawienie planu projektu, założonych efektów pracy i kryteriów oceniania.
2. Samodzielna praca uczniów – gromadzenie materiałów potrzebnych do zrealizowania projektu, przeszukiwanie zasobów internetowych, założenie i wypełnienie „Zeszytu dialektologa”, zorganizowanie spotkania z osobą mówiącą gwarą, zebranie materiału badawczego.
3. Konsultacje z polonistą.
4. Graficzne opracowanie zebranego materiału badawczego i tworzenie ilustrowanych słowniczków gwarowych (pod kierunkiem nauczyciela plastyki lub informatyki).
5. Przygotowanie potraw regionalnych (pod kierunkiem nauczyciela zajęć technicznych).
6. Przygotowanie Szkolnego Festiwalu Sma(cz)ków Regionalnych – spotkanie organizacyjne,

przygotowanie wystaw, prezentacji, stoisk z potrawami regionalnymi, zaproszenie gości – członków wspólnoty lokalnej, szkolnej, itd.

7. Organizacja i udział w Szkolnym Festiwalu Sma(cz)ków Regionalnych, prezentacja prac.

8. Ocena pracy uczniów

SZCZEGÓŁOWY PLAN REALIZACJI PROJEKTU

FAZY PROJEKTU I LICZBA GODZIN	ZESTAW ZADAŃ I PYTAŃ	OCZEKIWANIA
1. Określenie głównych celów i efektów planowanego zadania.	Wprowadzenie uczniów w istotę projektu, zaplanowanie jego przebiegu, określenie zamierzonych efektów pracy i przedstawienie kryteriów oceny. Sformułowanie problemu: Czy wszyscy Polacy posługują się takim samym językiem? Czy język polski jest zróżnicowany? Jeśli tak, to pod jakim względem? Jakiego języka używają członkowie naszego regionu?	Zaciekawienie uczniów tematem zróżnicowania terytorialnego języka polskiego
KOMENTARZ METODYCZNY:	Wstępna dyskusja na temat zróżnicowania języka polskiego. Nauczyciel wraz z uczniami określa temat i cele projektu, metody pracy. Podaje również kryteria oceny i czas wykonania zadania. Na tym etapie prac nauczyciel decyduje, czy uczniowie podczas realizacji projektu będą pracować indywidualnie (polecam w mniejszym i mocniejszym zespole klasowym) czy zespołowo (jeśli zespołowo, powinien podzielić klasę na grupy projektowe).	Skłonienie uczniów do dyskusji na temat języka regionu oraz refleksji związanej ze zróżnicowaniem języka polskiego.
2. Poszukiwanie i hierarchizowanie informacji.	Uczniowie samodzielnie przeglądają strony internetowe podane w bibliografii przedmiotowej pod kątem ich przydatności do realizacji projektu. Poszukują i hierarchizują informacje. Zapisują odpowiedzi na zadane pytania.	Skłonienie uczniów do samodzielnej pracy – gromadzenia materiałów potrzebnych do zrealizowania projektu, przeszukiwania zasobów internetowych, założenia i wypełnienia „Zeszytu dialektologa”, zorganizowania spotkania oraz zbierania materiału badawczego.
KOMENTARZ METODYCZNY:	Uczniowie pracują samodzielnie w domu.	Samodzielność wykonania zadań.

<p>3. Koncepcja rozwiązania problemu. Dyskusja.</p>	<p>Podczas konsultacji z polonistą uczniowie prezentują zgromadzony materiał. Nauczyciel wyjaśnia wszelkie wątpliwości. Pomaga również w zapisie (fonetycznym) zgromadzonego materiału badawczego. Wspólnie z uczniem zastanawia się nad sposobem prezentacji materiału.</p>	<p>Właściwie zgromadzony i opracowany materiał teoretyczny. Podanie źródeł. Właściwie zgromadzony i opracowany materiał badawczy.</p>
<p>KOMENTARZ METODYCZNY:</p>	<p>Konsultacje z polonistą są bardzo istotnym punktem w pracy nad projektem. Po pierwsze dają nauczycielowi możliwość wstępnej oceny pracy i zaangażowania ucznia oraz umożliwiają ocenienie materiału przez ucznia zgromadzonego. Dają też uczniowi szansę na spotkanie z ekspertem. W razie kłopotów i trudności np. braku możliwości zorganizowania spotkania z przedstawicielem społeczności lokalnej, nauczyciel proponuje uczniowi inny sposób zgromadzenia materiału badawczego.</p>	<p>Dokładna analiza zgromadzonego materiału.</p>
<p>4. Opracowanie sposobu rozwiązania problemu.</p>	<p>Rozwiązaniem problemu ma być udzielenie popartej dowodami odpowiedzi na pytania: Czy wszyscy Polacy posługują się takim samym językiem? Czy język polski jest zróżnicowany? Jeśli tak, to pod jakim względem? Jakiego języka używają członkowie naszego regionu?</p>	<p>Samodzielność wnioskowania uczniów.</p>
<p>KOMENTARZ METODYCZNY:</p>	<p>W toku samodzielnej pracy uczniowie rozwiązują problem. Podczas konsultacji z nauczycielem polonistą uzyskują informacje o właściwym (lub nie) rozwiązaniu postawionego problemu.</p>	<p>Samodzielne rozwiązanie problemu.</p>
<p>5. Opracowanie sposobu prezentacji rozwiązania problemu</p>	<p>Uczniowie pod kierunkiem nauczyciela plastyki/informatyki przygotowują ilustrowane słowniczki gwarowe.</p> <p>Na zajęciach technicznych uczniowie przygotowują potrawy regionalne.</p> <p>Dyskusja nad sposobem prezentacji rozwiązania problemu. Ustalenie terminu Szkolnego Festiwalu Sma(cz)ków</p>	<p>Nawiązanie współpracy z nauczycielem plastyki/informatyki. Graficzne opracowanie słowniczków. Nawiązanie współpracy z nauczycielem zajęć technicznych. Właściwe przygotowanie potraw regionalnych. Właściwe przygotowanie imprezy podsumowującej pracę nad projektem.</p>

	Regionalnych, przygotowanie zaproszeń, przygotowanie wystaw i materiału badawczego do prezentacji. Zaproszenie gości, oprawa muzyczna imprezy, prowadzenie, prezentacja efektów pracy nad projektem.	
KOMENTARZ METODYCZNY:	Nauczyciel powinien nadzorować etap przygotowań zadań i rozliczyć z nich uczniów.	
6. Prezentacja rezultatów pracy nad projektem	Każda uczeń/grupa przygotowuje prezentacje swoich „Zeszytów dialektologa”, ilustrowanych słowniczków gwary oraz potrawy regionalnej. Organizacja Szkolnego Festiwalu Sma(cz)ków Regionalnych.	Uczniowie mają opracowane materiały do prezentacji, wspólnie ustalają kolejność prezentowanych informacji. Przydzielają sobie zadania do wykonania podczas Szkolnego Festiwalu Sma(cz)ków Regionalnych. Występują w roli ekspertów podczas imprezy.
KOMENTARZ METODYCZNY:	Nauczyciel czuwa nad merytoryczną poprawnością prezentacji uczniowskich, wspólnie z uczniami pisze krótki scenariusz Szkolnego Festiwalu Sma(cz)ków Regionalnych; ustala terminy i miejsce prezentacji. Nauczyciel rozmawia z uczniami o ich wrażeniach z pracy w projekcie oraz dzieli się swoimi przemyśleniami ze współpracy.	Uczniowie mówią o swoich wrażeniach z pracy nad projektem.
OCENA PROJEKTU		
KRYTERIA OCENY:	<ol style="list-style-type: none"> 1. Jakość zgromadzonego materiału teoretycznego („Zeszyty dialektologa”) oraz badawczego (nagrania dźwiękowe). Praca oceniona jest w skali punktowej od 0 do 10 punktów. 2. Aktywność podczas wstępnej i końcowej dyskusji. Aktywność podczas konsultacji z nauczycielem (punkty od 0 do 5). 3. Aktywny udział w przygotowaniu Szkolnego Festiwalu Sma(cz)ków Regionalnych (punkty od 0 do 5). 4. Prezentacja zgromadzonego materiału podczas Szkolnego Festiwalu Sma(cz)ków Regionalnych (punkty od 0 do 10). 5. Wywiązywanie się z powierzonych zadań – samoocena (w skali od 0 do 5 punktów). <p>Nauczyciel plastyki/informatyki dokonuje oceny ilustrowanych słowniczków gwarowych pod kątem opracowania graficznego. Ocenia także pomysłowość i</p>	

staranność ich wykonania.

Nauczyciel zajęć technicznych ocenia jakość wykonania potrawy regionalnej.

MOŻLIWOŚĆ UPOWSZECHNIENIA PROJEKTU – PROPOZYCJA*

Na przygotowany przez uczniów Szkolny Festiwal Sma(cz)ków Regionalnych można zaprosić przedstawicieli władz lokalnych, przedstawicieli lokalnej społeczności, gości-ekspertów zajmujących się tematyką dialektów i gwar, całą społeczność szkolną, przedstawicieli innych szkół, przedstawicieli lokalnych mediów. Po prezentacjach uczniowskich można przygotować różnorodne konkurencje związane z gotowaniem potraw regionalnych dla zaproszonych gości (na wzór modnego obecnie MasterChefa i innych programów kulinarnych). Szkolny Festiwal Sma(cz)ków mógłby/powinien stać się świętem szkoły i społeczności lokalnej, i zostać wpisany na stałe do kalendarza imprez szkolnych.

ZAŁĄCZNIK 1.

Instrukcja dla ucznia

Ślunski MasterChef albo WebQuest dialektologiczny

Chciałam zadziwić wszystkich domowników i na niedzielny obiad ugotować rosół. Niestety nigdy wcześniej tego nie robiłam☹. Postanowiłam więc znaleźć przepis w Internecie. Wpisałam hasło do przeglądarki internetowej i kliknęłam. Zaczęłam czytać, a moje oczy robiły się coraz szersze ze zdziwienia – cóż to za dziwny język? No, to „zaprosza” i „^tobiod” jeszcze rozumiałam, ale „gemizy”, „nudle”, „godomy”, „blukul”... Zresztą przeczytajcie sami:

„Może dzisiaj zaprosza wos, moi kochani, na mój ^tobiod niedzielny, a wiycie: u nos w doma to musi być tak: zupa z nudlami, i to dobro zupa, wiycie na miejsie, trzeba tam dać dużo, jarzyny abo gemizy, jakbyście tak, bo tak my godomy gemiza, żebyście zrozumieli, to jo wom godóm, jarzina, a do gemizy to sie zaliczo wszystko: marchew, pietruszka, kalafior, blukul i seler, co tam byście ino nie chcieli [...]”

Tekst pochodzi ze strony: Gwary polskie. Przewodnik multimedialny pod red. Haliny Karaś (http://www.gwarypolskie.uw.edu.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=992&Itemid=48)

Autor tekstu: Henia Figler, zapis i opracowanie: Monika Kresa, weryfikacja: Halina Karaś

Myślałam, że ktoś popełnił wiele błędów w swoim tekście, ale postanowiłam pokazać go sąsiadce, w wypowiedziach której też czasem słyszałam takie dziwne słowa. Ta uśmiechnęła się i powiedziała: „Dzioucha, my słonoki tak godomy”.

Postanowiłam dokładniej przyjrzeć się temu zagadnieniu i zaprosić Was do wspólnych działań.

Proponuję Wam, abyście założyli „Zeszyty dialektologia” i wykonali ilustrowane słowniki gwary. Taka praca z całą pewnością poszerzy waszą wiedzę na temat zróżnicowania terytorialnego języka polskiego.

A zatem do dzieła!

Wykorzystując wskazane adresy internetowe, wykonaj poniższe polecenia (odpowiedzi udzielaj w „Zeszycie dialektologa”):

1. Ustal, czym zajmuje się dialektologia oraz dialektolog. Napisz krótką notatkę na ten temat.
2. Napisz, kiedy pojawiło się w Polsce zainteresowanie dialektami i skąd się wzięło?
3. Odszukaj pojęcia: dialekt i gwara. Przeczytaj obie definicje i napisz własnymi słowami, czym się od siebie różnią te dwa terminy.
4. Napisz, jak rozumiesz pojęcie regionalizm. Podaj kilka przykładów regionalizmów.
5. Znajdź informację o podziale gwar i dialektów polskich. Wymień wszystkie dialekty, a następnie narysuj mapę Polski i zaznacz na niej granice dialektów.
6. Na mapie zapisz swoją miejscowość i ustal, w obrębie którego dialektu się ona znajduje.
7. Już teraz wiesz, jakim dialektem mogą posługiwać się mieszkańcy Twojego regionu. W związku z tym, wejdź na stronę: www.gwarypolskie.uw.edu.pl i odszukaj tekst gwarowy pochodzący z Twojego regionu.

W „Zeszycie dialektologa” zanotuj tytuł tekstu, imię i nazwisko jego autora, imię i nazwisko osoby, która ten tekst zapisała i opracowała. Podaj adres strony internetowej. Napisz również, czy zrozumiałeś tekst. Co sprawiło Ci najwięcej trudności? Napisz, czy łatwiejszy w odbiorze był tekst słuchany, czy czytany?

8. Odsłuchaj nagranie, jednocześnie czytając tekst. Możesz również skorzystać z przypisów, wyjaśnień do tekstu, które pojawiają się po wskazaniu kursorem wyrazów zapisanych jasnobrązowym drukiem.

9. Na stronie www.gwarypolskie.uw.edu.pl znajdź artykuł poświęcony charakterystyce dialektu Twojego regionu. Przeczytaj go uważnie. Wytnij najważniejsze cechy dialektu.

Czas na zajęcia terenowe ☺

10. Znajdź w najbliższej okolicy osobę, która posługuje się dialektem/gwarą i poproś ją o spotkanie. Przed spotkaniem przygotuj fiszki – rysunki, przedstawiające np. przedmioty wyposażenia domu/gospodarstwa, elementy garderoby, potrawy i surowce potrzebne do ich sporządzenia. Na początku spotkania przedstaw się, wyjaśnij, jaki jest cel Twojej wizyty, zapytaj o możliwość nagrania wypowiedzi Twojego rozmówcy. Pokazuj fiszki i nagrywaj odpowiedzi – w ten sposób zdobędziesz materiał badawczy. Możesz również poprosić swojego rozmówcę, aby opowiedział Ci jakąś ciekawą historię lub zdradził przepis na ulubioną potrawę regionalną. Wszystko nagrywaj.

11. Po powrocie do domu odsłuchaj nagrany materiał. Spróbuj zapisać usłyszane wyrazy. W razie trudności poproś swojego polonistę o pomoc.

12. Na podstawie zebranego materiału wykonaj ilustrowany słowniczek gwarowy (hasła zamieść w porządku alfabetycznym lub tematycznym). Swój słowniczek możesz również wzbogacić o inne wyrazy znalezione w Internecie. W trakcie pracy nad słowniczkiem skorzystaj ze wskazówek nauczyciela plastyki (jeśli wykonujesz pracę ręcznie) lub nauczyciela informatyki (jeśli chcesz wykonać wersję multimedialną słowniczka).

13. W „Zeszytcie dialektologa” podaj przepis na potrawę regionalną. Na zajęcia techniczne przynieś potrzebne do jej wykonania produkty, a następnie przygotuj ją.

Ocena projektu:

Na wykonanie pracy masz cztery tygodnie. Podczas realizacji projektu jesteś zobligowany do wzięcia udziału w konsultacjach z nauczycielem polonistą.

Pamiętaj, że Twoja praca zostanie oceniona:

- z języka polskiego za zawartość merytoryczną oraz estetyczną, a także za sposób jej prezentacji na forum,
- z plastyki lub informatyki,
- z zajęć technicznych.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

IBE *entuzjaści
edukacji*

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Prezentacja prac („Zeszytów dialektologa”, słowniczków gwarowych, nagrań, regionalnych potraw) odbędzie się podczas Szkolnego Festiwalu Sma(cz)ków Regionalnych, który zorganizujemy w szkole za około sześć tygodni.

Życzę miłej pracy i wielu naukowych odkryć!

A ja wracam do rosołu...

Źródła:

<http://encyklopedia.pwn.pl>

www.gwarypolskie.uw.edu.pl

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Gwara>

<http://pl.wikipedia.org/wiki/Dialekt>